

Gdańsk, dnia 07.03.2024r.

Opinia prawna nr 1/2024

Pytanie: *Jestem zatrudniona w zakładzie na umowę o pracę. W zakładzie pracuje mi się bardzo dobrze. Piszę, ponieważ chciałabym sobie dorobić jako Edukator cukrzycy-Prywatnie(w domu osoby), chcę spróbować. Czytałam o działalności nierejestrowanej, że nie ma przeszkód, aby sobie dorobić, przestrzegając tych przepisów. Inne usługi pielęgniarские- w tej działalności w ogóle nie biorę pod uwagę.*

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r., poz. 236, t.j.)
2. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2022 r., poz. 2702, t.j. - u.z.p.p.)
3. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r., poz. 1610, t.j. – dalej jako k.c.)

Informacja prawna

Zgodnie z art. 5 Prawa przedsiębiorców nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana przez osobę fizyczną, której przychód należny z tej działalności nie przekracza w żadnym miesiącu 75% kwoty minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 oraz z 2023 r. poz. 1667), i która w okresie ostatnich 60 miesięcy nie wykonywała działalności gospodarczej. (**tzw. działalność nierejestrowana**). Przez przychód należny, rozumie się kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane, po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont.

Działalność w takiej formie nie jest jednak możliwa, gdy wykonywanie czynności wymaga uzyskania koncesji, zezwolenia albo wpisu do rejestru działalności regulowanej. (Art. 44 ust. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców).

O ile działalność pielęgniarki polegająca na działalności leczniczej *sensu stricto* doznawałaby ograniczeń w zakresie możliwości świadczenia usług w ramach działalności nierejestrowanej, o tyle w ocenie Opiniującego działalność polegająca wyłącznie na edukacji dozwolona jest w oparciu

o działalność nierejestrowaną, jeśli – co oczywiste - spełnione są wymagania nałożone na edukatora diabetologicznego. Do wykonywania czynności edukowania w zakresie cukrzycy nie są bowiem wymagane koncesje, zezwolenia, czy wpis do działalności regulowanej – uzyskanie tytułu edukatora diabetologicznego możliwe jest bowiem m.in. poprzez ukończenie studiów podyplomowych (nawet online) przez absolwenta studiów wyższych, w tym pielęgniarkę, czy osobę pracującą w placówkach oświatowych i medycznych.

Kurs specjalistyczny jest to rodzaj kształcenia, który zgodnie z ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1435, z późn. zm.) ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych.

Absolwent po ukończeniu kursu otrzymuje zaświadczenie w języku polskim wydane na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych oraz kartę kwalifikacyjną, która zgodnie z Rozporządzeniem stanowi potwierdzenie ukończenia szkolenia.

Zaświadczenie takie, czy karta kwalifikacyjna nie są jednak koncesją, zezwoleniem czy wpisem do działalności regulowanej, o których mowa w art. 44 ust. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców.

Możliwe jest także pełnienie zadań edukatora diabetologicznego nie posiadając nawet uprzedniego wykształcenia medycznego – pod warunkiem posiadania 5-letniego stażu pracy w ośrodku o profilu diabetologicznym i pod warunkiem uzupełnienia swoich kwalifikacji - ukończenie kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa diabetologicznego. Funkcjonuje nadto pojęcie społecznego edukatora cukrzycy. Nie tylko zatem pielęgniarka, wykonująca zawód, wykonująca działalność leczniczą, może wykonywać działalność edukacyjną w zakresie cukrzycy.

Mimo, że edukacja zdrowotna jest jednym z elementów udzielania świadczeń zdrowotnych, na których polega wykonywanie zawodu pielęgniarki, uznać należy, że sama działalność edukacyjna w zakresie cukrzycy **nie jest immanentnie związana z zawodem pielęgniarki** i tylko dla tegoż zawodu zarezerwowana.

Na podjęcie takich czynności nie jest wymagane udzielenie koncesji, zezwolenia, czy uzyskanie wpisu do działalności regulowanej.

Podstawą wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej **może być umowa cywilnoprawna**, zawierana z pielęgniarką lub położną jako osobą fizyczną, niebędącą przedsiębiorcą, tzn. niemającą

zarejestrowanej praktyki, na zasadzie swobody umów (art. 353¹ k.c.). W ramach zatrudnienia niepracowniczego pielęgniarki i położne mogą być angażowane przez podmioty lecznicze oraz indywidualne i grupowe praktyki lekarskie oraz inne podmioty, np. pacjenta czy też jego bliskich. W myśl art. 23 u.z.p.p. pielęgniarka i położna może wykonywać dodatkową opiekę pielęgnacyjną na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej z pacjentką lub osobą bliską, która znajduje się w zakładzie opieki zdrowotnej (*M. Sadowska [w:] W. Lis, M. Sadowska, Ustawa o zawodach pielęgniarki i położnej. Komentarz, Warszawa 2019, art. 19.*)

Jednakże - co ważne - konieczne jest zweryfikowanie umowy o pracę, która łączy Pytającą z pracodawcą, pod kątem ewentualnych zapisów wyłączających możliwość podjęcia takiej działalności.

Wnioski

1. Edukacja w zakresie zdrowia jest jednym z elementów wykonywania zawodu pielęgniarki, ale nie jest wyłącznie z tym zawodem związana, sama czynność polegająca na edukacji w zakresie zdrowia, w tym cukrzycy, nie wymaga koncesji, zezwolenia czy wpisu do działalności regulowanej.
2. Pielęgniarka może zawierać z pacjentami, czy ich osobami bliskimi umowę cywilnoprawną i na takiej podstawie świadczyć dodatkową opiekę pielęgnacyjną, na zasadzie swobody umów, a zatem tym bardziej może świadczyć dodatkowe usługi w zakresie edukacji.
3. Możliwe jest podjęcie działalności edukacyjnej w zakresie cukrzycy przez wykwalifikowaną w tym kierunku osobę, również pielęgniarkę, w formie działalności nierejestrowanej, jeżeli inne łączące ją umowy, w tym przypadku łącząca umowa o pracę, nie wprowadzają ograniczeń dla takiej działalności.

Agnieszka Śliwińska
RADCA PRAWNY